

AYAHAG RAINFORESTATION FARMER'S ASSOCIATION
Brgy. Ayahag, Saint Bernard, So. Leyte

BATAKANG BALAAD

PASIUNA

Kami nga mga miembro sa Ayahag Rainforestation Farmer Association (ARFA) nagkahiusa pinasikad sa bendisyon sa labaw nga makagagahum aron pagtukod ug usa ka organisasyon sa mga mag-uuma nga makahugpong sa hiniusang katyu-an nga maka-uswag sa kinatibuk-ang kaayuhan, kalinaw ug katungod sa katawhan pinasikad sa atong demokratikong panggobierno aron pagmugna ug pagtukod ning **Bata kang Bala-od**.

Artikulo I
Pangalan, Lugar ug Termino sa Asosasyon

- Seksyon 1. Ang pangalan sa among asosasyon mao ang **Ayahag Rainforestation Farmer Association (ARFA)**.
- Seksyon 2. Ang lugar o opisina sa asosasyon nahimutang sa Brgy. Ayahag, Saint Bernard, Southern Leyte.
- Seksyon 3. Ang termino sa among asosasyon mo kabat ug biente singko katuig gikan kini marehistro.

Artikulo II
Katuyu-an

- Seksyon 1. Ang kinatibuk-ang katuyu-an sa asosasyon mao kini ang mag-una sa pagpanalipod, pagpreserbar, ug pagbalik sa katahum sa kinaiyahan para adunay masunod nga kaayuhan sa among sumusunod nga mga kabataan o kaapuhan.
- Seksyon 2. Ang tagsa-tagsang katuyu-an mao kini'ng mosunod:
- a. motabang sa mga ahensiya sa panggobierno ug non-government organization (NGO) pagsumpo sa mga kalapasan sa bala-od o illegal nga buhat nga amo makita labi na mahitungod sa pagputol sa kahoy diha sa among kumunidad.

- b. Mosagup sa konsepto sa Rainforestation Farming system nga usa ka saktong pama-agi sa pagpabalik sa katahum sa kabukiran para aduna kami maayong mapaninguhaan ug hamugaway nga panginabuhian;
- c. mohatag ug pagbansay-bansay sa mga insaktong pamaagi sa pagpanalipod, pagpreserbar, ug pagpabalik sa katahum sa kabukiran nga diin makahatag kini ug maayong pagtulon-an sa mga katawhan; ug
- d. Paghimo ug pagtudlo ug insaktong alternatibong panginabuhian aron mauswag ug mahamugaway ang tagsa-tagsang sosyal ug ekonomikanhong aspeto sa mga miembro.

Artikulo III Pagpamiembro

Seksyon 1. **Kakayahan.** Usa ka mag-uuma nga andam mosagop ug motabang sa katuyuan ug tumong sa asosasyon.

Seksyon 2. **Pagpasakop.** Siya moatubang sa (Screening Committee) aron iya isaysay kung ngano siya interesado pag-apil sa grupo samtang ang committee usab ang motuki ug mosaysay sa mga patakaran sa asosasyon ngadto kaniya. Ang screening committee ang murekomendar sa aplikante ngadto sa Board of Directors (BOD). Andam nga mopirma ug usa nga kasabutan (membership form) nga diin iya ilakbit ang iyang katuyuan ug tumong ngano siya magpamiembro man sa asosasyon. Mobayad ug (P 150.00 isip usa ka membership fee). Human ang usa ka aplikante murekomendar ngadto sa BOD, adunay 15 dias nga serbisyo nga walay bayad, hukman siya sa asembliya kung angayan ba siya dawaton isip usa ka miembro. Kung madawat na isip usa ka miembro, isugod pagrecord ang iyang “labor inputs” diha sa iyang pagserbisyo ug 15 dias. Pero kon dili siya dawaton isip usa ka miembro, wala siyay makuha nga bahin gikan sa asosasyon.

Seksyon 3. **Paggawas.** Kadtong miembro o opisyal nga gusto mogawas sa kapunungan kinahanglan mohatag ug pasabot (resignation letter) ngadto sa BOD Chairman. Ang BOD Chairman usab ang mopasabot ngadto sa BOD members aron pagtuki sa kaso ug hukman kini sa asembliya kung usa ka miembro o opisyal angayan ba tanggalon sa asosasyon.

Seksyon 4. **Kaakuhan.** Kada miembro adunay mosunod nga mga kaakuhan:

- a. andam nga mohatag ug kapital para sa asosasyon;
- b. andam mosagup sa mga nahipatik sa Presidential Decree No. 1365 ug Presidential Proclamation No. 1852, kini nga batakang bala-od, ug sa mga desisyon nga himu-on sa asembliya ug Board of Directors;
- c. mosibya sa mga tumong ug katuyu-an sa asosasyon alang sa kaayuhan sa mga miembro; ug
- d. andam mohatag ug P10.00 sa kada regular nga tigum sa asembliya isip monthly dues.

Seksyon 5. **Katungod.** Kada miembro adunay mosunod nga mga katungod:

- a. moapil sa pagtuki sa mga pagahisgutan diha sa tigum;
- b. adunay katungod sa pagbotar hilabi na sa mga importanting butang nga pagahisgutan sulod sa tigum;
- c. Adunay katungod sa paglansad ug posisyon sa Board of Directors; ug
- d. Adunay katungod sa paglantaw ug pagsusi sa mga “Book of Accounts” ug uban pang klase sa records ug dokumento sa asosasyon sulod sa tingtrabaho nga adlaw ug oras pinasubay sa gilagda sa asembliya.

Artikulo IV Mga Patakaran

Seksyon 1. **Ang gahum sa limitasyon sa asembliya.** Kini ang mga mosunod nga gahum ug limitasyoin sa asembliya:

- a. maoy mopili ug motanggal sa mga Board of Directors ug opisyal;
- b. maminaw ug moduso sa mga reports sa mga BOD members, opisyal, ug ang Chairman sa kada komitiba;
- c. mao ang katapusang mohukom sa mga palisiya ug katuyu-an sa asosasyon; ug
- d. mao ang motuki sa mga angayan i-amendar sa Batakang bala-od.

- Seksyon 2. **Kinatibuk-ang tigum.** Ang kinatibuk-ang tigum pagahimuon sa ala-una sa hapon sa ika-upat nga Dominggo sa Bulan diha sa opisina sa ARFA nga nahimutang sa Brgy. Ayahag, Saint Bernard, Southern Leyte. Kinahanglan nga ang P.I.O magpasabot sa mga miembro sa dili pa ang adlaw sa maong pagtigum.
- Seksyon 3. **Espesyal nga tigum.** Ang BOD chairman makatawag ug espesyal nga tigum kung gikinahanglanon.
- Seksyon 4. **Regular nga tigum sa mga BOD members ug Chairman sa mga nagkalain-laing komitiba.** Ang regular nga tigum sa mga BOD members ug Chairman sa nagkalain-laing komitiba pagahimuon sa ala-una sa hapon sa kada ikatulong Dominggo sa Bulan diha sa opisina sa Brgy. Ayahag, Saint Bernard, Southern Leyte. Kinahanglan nga ang P.I.O magpasabot sa mga miembro sa dili pa ang adlaw sa maong pagtigum.
- Seksyon 5. **Quorum.** Usa pagasugdan ang tigum, kinahanglan adunay labaw sa katunga sa mga aktibong miembro ang manambong.
- Seksyon 6. **Fiscal year.** Ang fiscal year sa asosasyon magsugod sa primerong adlaw sa Enero hangtod sa katapusang adlaw sa Diciembre.
- Seksyon 7. **Patakaran sa tigum.** Kinahanglan ang tigum pagabuhaton sa mosunod nga pamaagil:
- a. panalangin;
 - b. pagdeklara sa quorum ug pagtawag sa mga pangalan sa miembro;
 - c. pagbasa ug pag-uyon sa miaging minutos; ug
 - d. pagtuki ug pagbatbat sa katuyuan sa tigum.

Artikulo V Board of Directors

- Seksyon 1. Ang BOD mao ang modumala ug mo-implementar sa mga plano sa asosasyon. Ang BOD adunay (8) walo ka miembro diin sila ang mopili kon kinsa ang mamuno sa asosasyon sa sekreto nga pinili-ay nga pagaasikasuhon sa Election Committee.

Seksyon 2. Kakayahan sa mga Board of Directors. Ang tanang aktibong miembro may katungod sa pagdagan ug posisyon sa BOD basta siya adunay paghigugma sa pagserbisyo diha sa asosasyon. Ang usa ka miembro dili makadagan ug posisyon kon siya adunay mosunod nga mga kina-iya ug katungdanan:

- a. adunay susama nga negosyo sa asosasyon nga diin makaapekto sa pagdagan niini;
- b. usa ka ex-convict o may administratibo ug criminal nga kaso;
- c. adunay mga nakabinbin nga kaso sa anomaliya hilabi na sa kuarta diha sa ubang giapilang grupo o organisasyon; ug
- d. dili puede makadagan pinasikad sa bala-od sa Bureau of Rural Workers ug Department of Labor and Employment.

Seksyon 3. Ang mga BOD members pagapilion pinaagi sa asembliya sa sekreto nga pagbotar nga pagaasikasuhon sa Election Committee. Ang mahimo nga BOD members, adunay termino nga tulo ka tuig gikan sila gi- proklamar sa Election Committee ug puede pa sila nga makadagan sa sunod nga pinili-ay sa susamang posisyon nga iya nahuptan.

Seksyon 4. Ang mga posisyon sa mga BOD members mao ang mosunod: Chairman, Vice-Chairman, (Kalihim o Secretary, Mamahandi o Treasurer), 2 P.I.O ug 2 Advisers.

Seksyon 5. Katungdanan ug reponsibilidad sa mga BOD members:

- a. Ang Chairman maoy mo representar sa asosasyon sa tanang kontrata o kasabutan ug maoy modumala sa tigum.
- b. Ang Vice-Chairman mohulip sa katungod sa Chairman kung kini dili makatambong sa tigum ug kalihukan sa asosasyon.
- c. Ang kalihim o Secretary maoy tigsulat sa minutas sa tigum, tighipus sa mga record ug uban pang importanting dokumento sa asosasyon. Ang P.I.O maoy mopasabot sa mga miembro, pinaagi sa sulat, kung adunay tigum o kalihukan nga pagahimuon ang asosasyon.
- d. Ang Mamahandi o treasurer maoy mogunit o mohipus sa kuarta ug bahandi sa asosasyon. Siya maoy manubag kung adunay mawala

nga way pagtugot sa paggamit o paggasto niini ngadto sa mga miembro. Siya mohimo ug sumada bahin sa kahimtang sa panalapi (Financial Report) sa mga misulod ug migawas gikan sa panudlanan matag bulan ug ipahayag kini diha sa asembliya. Siya gitugutan sa pagdawat o pagkobra sa kuarta nga alang sa asosasyon, paghatag ug resibo sa matag kantidad nga nadawat gikan ni bisan kinsang tawo o financing institution, pagbayad sa tanang balayranan nga ipakita ngadto niya pinaagi sa usa ka "Voucher" nga pinirmahasn sa Secretary ug Chairman.

- e. Ang nahibilin nga miembro mao ang mopuli kung adunay bakanti nga puesto nga mahitabo sa mga opisyales.

Seksyon 6. Way opisyales o BOD members sa asosasyon nga maghupot ug duha ka katungdanan.

Artikulo VI Mga Komitiba

Seksyon 1. Ang asosasyon adunay pito (7) ka komitiba. Mao kini ang mosunod subay sa tagsa-tagsang mga katungdanan ug responsibilidad kada komitiba:

- a. **Committee on Agriculture.** Ang komitiba sa agriculture maoy magdumala sa mga kalihukan parti sa pagestabilisar, pagpalambo, ug pagmentinar sa agriculture nga mga proyekato sama sa vegetables production. Ang chairman maoy molista sa mga pangalan sa miembro sa kada kalihokan nga pagahimuon sa asosasyon ug problima nga may relasyon sa agriculture, mo lista sa mga patay ug paghulip nga lawngon, mao sab ang moabi-abi sa mga bisita nga motan-aw sa vegetables labi na sa organic fertilizer nga pamaagi, ug unsa pang panghitabo diha sulod sa garden. Kining tanan nga mga records iya isumiter ngadto sa secretary ug ipasabot sa kada regular nga tigum sa BOD ug asembliya.
- b. **Committee on Finance.** Maoy magplano kung unsa ang mga angayan sudlan nga negosyo ang asosasyon.
- c. **Committee on Education and Training.** Maoy mangulo sa pag-edukar sa mga kabataan ug ginikanan hilabi mahitungod sa mga illegal nga buhat sama sa pagputol ug kahoy, pagmina sa mga balas ug bato, pagkaingin, ug uban pa nga may relasyon sa pagpanamastamas sa kalikupan. Mohatag usab ug pagbansay-bansay mahitungod sa

pagpanalipod, pagpreserbar, paghiuli sa kabukiran ug mga insaktong alternatibong panginabuhi-an nga dili makadaot sa kinaiyahan.

- d. **Committee on Environment.** Ang komitiba sa environment maoy modumala sa mga kalihukan parti sa pag-establisar, papalambo, ug pagmentinar sa Rainforestation Farming Cooperator's Farm. Ang chairman maoy molista sa mga pangalan sa miembro sa kada kalihukan nga pagahimuon sa asosasyon ug problima nga may relasyon sa Rainforestation Farming, lista sa mga patay ug nahulip nga mga lawongon, maoy moabi-abi sa mga bisita nga motan-aw sa cooperators farm, ug unsa pang mga panghitabo diha sa sulod sa farm. Kining tanan nga mga records iya isumiter ngadto sa Secretary ug ipasabot kada regular nga tigum sa BOD ug Asembliya.
- e. **Committee on Audit.** Kini ang motuki ug mosusi sa tanang negosyo sa asosasyon. Mohimo ug report (financial) kung unsa ang kahimtang sa mga negosyo. Kini usab ang mosusi sa panudlanan sa asosasyon nga gigunitan/hipusan sa Treasurer. Ang Chairman obligado gayud mopasabot ug mosumiter ug report ngadto sa Secretary ug ipasabot sa kada regular nga tigum sa BOD ug Asembliya.
- f. **Committee on Election.** Kini ang mangulo, moasikaso, ug magplano sa kada piniliay nga pagahimuon ang asosasyon.
- g. **Screening Committee.** Ang komitiba sa screening maoy modumala sa mga kalihukan parti sa pagpalambo o pag-agni ug mga bag-ong miembro nga gusto moapil sa asosasyon. Mao usab kini mosusi sa mga katuyu-an sa mga bag-ong aplikante diha sa asosasyon. Ang komitiba usab ang motuki ug mosasaysay sa mga patakaran sa asosasyon ngadto sa aplikante ug mao ang mo-rekomendar niini ngadto sa Board of Directors kung angayan ba siya dawaton isip usa ka miembro.

Artikulo VII Puhunan

Seksyon 1. **Mga tinubdan sa puhunan.** Ang puhunan kuha-on gikan sa mga mosunod:

- a. **Membership fees ug monthly dues.** Ang kada miembro kinahanglan mobayad gayod ug membership fee (P 15.00) sa daan nga miembro ug sa bag-o nga magpa miembro (P150.00) usa siya matawag nga hingpit nga miembro sa asosasyon. Obligado usab

siya mobayad ug monthly dues (P10.00) sa kada kinatibuk-ang tigum nga pagahimuon sa asosasyon.

- b. **Loan capital borrowing.** Ang asosasyon pinaagi sa Board of Directors, mohulam ug kuarta sa bisan kinsang financing institutions kung kini gikinahanglan.
- c. **Revolving capital.** Kini makuha diha sa mga interest earnings gikan sa mga gihulam nga kuarta sa matag miembro diha sa “credit assistance” sa asosasyon.
- d. **Subsidies, grants, ug donations.** Ang asosasyon maka-ayo ug hinabang sa mga ahensya sa gobierno ug NGO.
- e. **Labor inputs.** Ang mga kahago sa tagsa-tagsa ka mga miembro sa matag kalihukan nga pagahimuon ang asosasyon. Kini gikonberter ngadto sa cash nga diin gibasi sa P25.00 matag-oras nga gi-devote ang usa ka miembro sa kada kalihukan nga pagahimuon ang asosasyon hilabi na diha sa orchard plantation, vegetables production, Rainforestation ug commercial nursery projects.

Artikulo VIII Pagbahinbahin sa Ginansya

- Seksyon 1. Inigkahuman sa fiscal year, ang asosasyon magbahinbahin sa ginansya pinasubay ning mosunod nga mga reglamento:
- a. **Singko porsiento (5%)** sa ginansya ibutang ngadto sa education and training aron adunay magamit nga kuarta ang maong komitiba;
 - b. **Quiensi porsiento (15%)** sa ginansya ibutang sa general reserved fund. Kini nga pundo gamiton kon adunay paga-arkansi sa mga negosyo ang asosasyon;
 - c. **Singko porsiento (5%)** sa ginansya ipuno ngadto sa monthly dues sa asosasyon;
 - d. **Ang sobra nga siententa y singko porsiento (75%)** maoy bahin-bahinon sa mga miembro depende sa ilang tagsa-tagsa ka stocks basi diha sa ilang labor inputs.

Artikulo IX
Pagpagawas, Pagsuspende/Pagtangtang
ug Pagkamatay sa usa ka miembro

- Seksyon 1. **Pagpagawas.** Walay tugutan nga usa ka miembro sa paggawas sa asosasyon kung kini aduna pa siyay tubagunon nga utang. Tugutan lang siya kon ang iyang utang bayaran ug gika-oyunan na pod siya sa asembliya nga pagataktakon isip usa ka miembro sa asosasyon. Kadtong mga miembro nga migawas sa asosasyon wala na silay makuha pa nga bahin hilabi na sa mga "long-term project".
- Seksyon 2. **Pagsuspende.** Ang usa ka miembro masuspende kon siya wala na nagtuman sa iyang mga kaakuhan ug obligasyon isip usa ka miembro sa asosasyon. Pero kini paga-oyunan sa mayorya sa miembro ubos sa usa ka tigum nga himuon regular man o espesyal. Kung ang nasuspende o natangtang nga miembro adunay tubagonon nga utang hilabi na kon kini makaapekto sa government funded project, ang BOD mopasabot sa nahisgutang ahensya sa gobierno kung unsa man ang angayang buhaton.
- Seksyon 3. **Pagkamatay.** Kung ang usa ka miembro mamatay, ang giila sa bala-od nga sumusunod ang modawat sa iyang bahin ug burial benefits. Kung siya adunay utang sa asosasyon, kini paga-ibanan ug ihatag ang sobra ngadto sa iyang sumusunod.

Artikulo X
Miscellaneous

- Seksyon 1. **Logo.** Ang Board of Directors andam mohimo ug inventory ug opisyal nga logo sa asosasyon.
- Seksyon 2. **Annual Report.** Ang asosasyon pinaagi sa audit ug inventory committee kinahanglan mohimo ug usa ka annual report sa mga financial affairs uban sa audited nga financial statement. Obligado gayod ang Chairman, Vice Chairman, Treasurer, ug ang audit ug inventory committee sa pag-certify niini. Kinahanglan ipasabot kini sa mga miembro sa higayon sa asembliya.
- Seksyon 3. **Book of Accounts.** Ang audit ug inventory committee kinahanglan mohimo ug mohipus ug usa ka "book of accounts" pinasubay sa akseptado sa nga accounting procedures.
- Seksyon 4. **Ammendments.** Ang pagtuman ug pag-amendar niining batakang bala-od pagahimu-on sa usa ka regular o espesyal nga tigum ubos

sa maong katuyuan, ang pagbotar sa mayorya sa tanang miembro, ug ang paglig-on ug pagtugot sa Department of Labor and Employment ubos sa Bureau of Rural Workers.

Seksyon 5. **Regular nga Tagbo.** Mag-depende sa skedyul sa mga miembro basta duha (2) sa usa ka bulan.

Artikulo XI Uban Pangbala-odnon ug Reglamento

Seksyon 1. Ang Board of Directors may katungod sa pagpanday ug uban pang bala-odnon o mga reglamento nga kinahanglanon gayod sa asosasyon hilabi na kon kini maghisgot sa mga serbisyo sa mga miembro aron mapalambo ang kapunongan.

BUSA, kami nga mipirma niining batakang bala-od, nga nagrepresentar sa mayorya sa kinatibuk-ang miembro sa usa ka tigum nga gihimo sa Barangay Ayahag, St. Bernard, Southern Leyte.

UG MAKUSGANON SA PAGLIMBASOG UG PAGTUMAN NIINING BATAKANG BALA-OD SA AYAHAG RAINFORESTATION FARMERS ASSOCIATION (ARFA) diha sa Ayahag, St. Bernard, Southern Leyte.

PANGALAN

PIRMA

1. Alejandra T. Veralla
2. Berlito T. Coquilla
3. Brexio C. Margas
4. Danilo M. Coquilla
5. Delia M. Ramos
6. Demetrio C. Betedos Jr.
7. Demetrio C. Betedos Sr.
8. Efren Pie
9. Fedila M. Pangan
10. Felix R. Resma
11. Florentino B. Betonio
12. Francisco B. Betonio

13. Francisco C. Margas
14. Juliet S. Coquilla
15. Norberto Lufranco
16. Sepriano C. Nueva
17. Sopronio R. Resma

**AYAHAG RAINFORESTATION FARMERS ASSOCIATION (ARFA)
OFFICERS**

PRESIDENT: FERMIN R. RESMA

VICE PRESIDENT: DEMETRIO C. BETEDOS JR.

SECRETARY: FEDILA M. PANGAN

TREASURER: BERLITO T. COQUILLA

AUDITOR: DANILO M. COQUILLA

**P.I.O: SEPRIANO C. NUEVA
BREXIO C. MARGAS**

**ADVISERS: CRISANTO B. COQUILLA
ARSENIO B. MESA**